

Beuys 'her insan varlığı yaratıcı bir sanatçıdır' derken, Hegel'den beri de sanatın sonunun geldiği tartışılır. İnsanın kendini sorgulamasıyla ben kimim? Evrendeki yerim nedir? Gibi temel soruların karşılığını felsefede aramasıyla, sanatın yaşamdaki yeri, eğitimi Antik Çağ'dan beri sorgulanmış, 19. yy'da Endüstri Çağ'ından itibaren ders olarak eğitimi verilmeye, öğretilmeye başlanmıştır. Hegel'e ve sanatın sonunu getirmeye çalışanlara inat; sanat insan varlığının sonu gelmediği, estetik ihtiyaçlar var olduğu sürece daha çok tartışılacak görünüyor. Duygu yaşamımızın kaynağı sanat, tıpkı felsefe gibi insanın kendini tanımasının, anlamlandırmasının, kendi varlığını sorgulamasının, hayal kurmasının, tutkulu bir yaratıcı olmasının nedenidir. Nietzsche'nin dediği gibi, insanın en başta gelen özelliği onun hep kendisinin (ya da gerçeğin) ötesine gitme geçme çabasıdır.

Sanat eğitimcisinin işi de, potansiyel yaratıcıları geleceğe biçimlemektir. Eğitime yeni düzeltmeler önermek, öğrencinin algılayma, duyma, imgelem üretimini, yaratıcılığını artıracak ortamlarını tekrar ele alıp, yeni materyallerle yüzleştirmek onun için mezuniyetini görmenin çok daha ötesindedir.

Öğrencinin model aldığı eğitimci 'sanatçı hocadır'. Modelin kendini sürekli yenileme eğiliminde olduğu, hızlı bilgi ve iletişim koordinasyonu sanat eğitimi politikalarını araştıran, öğretmekte olduğu kişinin ihtiyaçlarını tespit eden, sanatçı kimliği, pedagojik formasyonu ve psikoloji bilgisiyle de donanımlı olan en ideal olanı görünüyor.

Artık yıllarca benzer şeyleri üreten bunu kendi üslubu olarak tekrar tekrar sunan 'sanatçı hoca' günümüzde tutucu, gelenekçi olarak görülmektedir. Ayrıca genç beyinlere eğitim veren, tek doğrunun olmadığı ancak olmaması gerekenleri öğrencilere hatırlatan, seçeneklerin çok ve çeşitli olduğunu, eleştirel görüşlerle yaratıcı, keşfedici olunacağını, hayal güçlerini tetiklemenin özel yöntemlerini bulabilen 'tek hoca' bile sakıncalıdır. En ideal sanatçı tek hocadan bile öğrencilerin beslenmesi yerine bir çok farklı görüşe açık olmak; hatta zaman zaman diğer hocalarla ya da başka kurumlardan gelen hocalarla, sanatçılarla eleştiri günleri düzenlenek egosu yüksek yaratıcılara tahammülü zor görünebilir. Ancak yaratıcılığın eğitiminde en çok zarar tutucu yaklaşımlar verir.

Günümüz sergileme yöntemlerini, etkinliklerini

(bienaller, trienaller, dökümanter sergileri gibi) görünce biz eğitimciler olarak öğrencilerle nereden başlamamız gerektiğini düşünüyoruz. Bunun için öğrenci seçme sınavlarına geri dönersek; genelde ülkemizde yapılan görsel algıyı ölçen çizim ağırlıklı birkaç aşamalı yetenek sınavlarıdır. Batı da yapılan ise dosya (portfolyo) sunumu... Portfolyo sunumunun maddi koşullarının ülkemizde hazır olduğunu düşünmüyorum. Henüz lise ve sonrası öğrencilerinin plastik sanatlarla karşılaşacağı, üretimde bulunacağı atölye ortamları yok. Dosya isteyen okullar olduğunu da biliyorum. Çoğunluğu ÖSS sınavı başarısızlığı sonunda son günlerde şansını deneyen bu öğrenciler ne yazık ki dışarda para karşılığı yardım olarak bu dosyaları hazırlıyorlar. Batı da ise belli bir yaş olgunluğunda sanatçı olmaya karar vermiş, okul dışında çalışma ortamları bulmuş, kendini tecrübe etmiş, sınamış öğrenci grubu sınava aday oluyor. Bu nedenle hala eğitimimizin ilk yıllarında gelenekçi bir tutumla adım atınak gerektiğine inanıyorum. İnsanın ilk bakacağı da kendi bedeni, canlı model üzerinden çizeceği deseni ve üç boyutlu model edeceği etütlerdir. Çünkü desen Adem Genç'in dediği gibi;

"Desen haşlı başına bir sonuç değil, bir düşünme görme aracıdır.

Desen, kişinin yaratıcı, sezgisel ve hayal gücünü ortaya koymaya yönelik uygulamalarla gelişir.

Bir ilişkiler sistemi, mekânsal düşünme ve tasarlama, matematiksel bir oriyantasyon sorunudur.

Desen bir başka deyişle görmeyi öğretir".

Bugün batı ülkelerinde desene önem verilmediğini, birçok sanatçının iyi desen çizemediğini de biliyorum. Bunun tersi örneklerde var. Burhan Doğançay, Nancy Atakan ise kendilerinin akademik, gelenekçi bir eğitimden geçtiğini hala desen çizmeden çağdaş sanatın zor kavranacağını söylüyorlar. Benim ısrarla belirtmeye çalıştığım bizim öğrencilerimizle nereden başlayacağımız noktasıdır.

Daha önce belirttiğim gibi artistik, sanatsal düşünme nesneyle ilişkiyle başlar. Nesneyi tanıdıktan sonra öğrenci o nesneyi parçalamaya yeniden birleştirmeye, yorumlamaya dahası soyutlamaya başlar. Plastik sanatların temel sorunlarını, gramerini öğrenmeye başlayan öğrenci Zafer Gençaydın'ın dediği gibi; "Doğayla sanatın yaşalarının benzer olduğunu, ama değişik dille yazıldıklarını, doğa dilinin sanat diline 'tercüme' edilmesi gerektiğini anlarken benzerliklerin ve

benzersizliklerin temelindeki ilkeleri sezerek soyutlama gücüne erişecektir. Soyutlamacı zeka yoktan var eden değil, doğayı yeniden üreten zekadır. Soyutlamadan beklenen nesnenin basitleştirilmesi, sığlaştırılması değil; ayıklanması sadeleştirilmesi, başka bir deyişle doğanın yorumlanmasıdır”.

Sonuç olarak; öğrenci soyutlamaya ancak ihtiyaç duyduğunda, hazır olduğunda, ihtiyaç hissedeceği noktaya getirildiğinde geçirilmelidir.

Bugünün sanat ortamına baktığımızda kendine, kendi plastiğine gönderme yaparak özerkliğini ilan eden Modernizmin dayattığı tüm kültürel değerlerin, olguların eleştirisini yapan Modernizm sonrası, Postmodern dönem ya da 1960’lar sonrası gibi miladi bir tarihten bahsedilen dönemdeyiz. Küratörlü sergiler, hızla üretilen görüntüler, üzerine montajlanan ses öğeleri, video sanat, iletişim sanatı, internet sanatı gibi görsel kültür ürünleri.. Buradan da karşımıza disiplinler arası diye bir kavram çıkıyor. Birbirine yakın disiplinlerin ilişkisiyle yetinmeyip, birbirinden çok farklı bir çok disiplinin geçişliliğini sağlayıp yeni bir sentez yaratılırken sanatın tanımı ve buna bağlı olarak eğitimi de değişiyor.

Sanattaki bu değişimler oladururken biraz önce ülke koşulları, sınav sistemleri, öğrenci düzeyi gibi sorunlara yer yer değinirken biz eğitimciler olarak ne yapacağız? Bu değişimlere bir taraftan kayıtsız kalamama, çağın gerisine düşme telaşı, bir taraftan da mevcut duruma rağmen bu son derece radikal değişimler – niyet reddetmek olsa bile – kendi alanında ilerlemekte, eğitimciler olarak programları yeniden gözden geçirmeye zorlamakta.

İnsanlar arası bilgi erişiminin teknolojik araçları bugün daha hızlı.. Artık yaşantımız değişmiş, koşullar farklılaşmış durumda. Değişikliklerin tümünü olumlu olarak kabul etmek, bunlara bireysel ve toplumsal olarak zoraki uyum sağlamaya kalkışmak, kendi ölçeğinde hayali meydan okumalara gitmemeli, geleceğe doğru yanıtlar aranmalıdır. Sanatçı ve sanat eğitimcisi için zaman sadece ‘şimdiki zaman’ değil, geçmişini hatırladığı, geleceğe baktığı zamandır. Yoksa sanat tarihinden öğrendiğimiz – hatta kopyalar yaptırarak – resimde röprodüksiyon, heykelde antik modeller gibi plastik sanatların gramerini, kendine özgü dilini tamamen reddetmek bizim için gerçekçi değildir. Ama bugünün yaratımları da fotoğraflar, filmler, metinler, kitle iletişim araçları, dijital görüntüler, sayısal rüyalar iken yaratıcıları da modacılar, antropologlar, genetikçiler, şehir planlamacılar hatta feministler olarak karşımızda duruyor. Batı dünyasındaki bu yönelimler sanatın yeni yüzü, türlerin iç içe geçerek sunduğu estetik deneyimler sanat evriminde ekonomik, siyasal yapılaşmanın sosyal yapının üretim ilişkilerinin ağırlığını tokat gibi yüzümüze vuruyor.

Bütün bunlar günümüzde benimsenen yaklaşımların artık değişmez doğrular olmadığını, tek doğru hiir tek iyi yöntem olamayacağına zemin hazırlarken, acaba çağdaş

dünyadaki modelleri hep gecikmeli mi izliyoruz dedirtiyor.

Ancak her eğitim düzeyinde, her alanda sosyo politik koşullar içinde pedagojik zemin olmayan dönüşümlere karşı dikkatli olmak gerekirken sanat eğitiminde yapılacak - yapılması gerektiğine inandığım - program değişikliklerinin temkinli adımlarla yapılması gerektiğine inanıyorum. Buna göre söyleyeceğim son cümle sanat eğitimi sonuç eğitimi değil, süreç eğitimidir!

Kaynakça

I.Ulusal Mezuniyet Sergisi ve Sempozyumu Bildiriler Kitabı, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Yayınları, Ankara, 2002

Şimdi size Fakültemizin üzerinde çalıştığı, henüz tamamlanmamış program değişikliğini göstermek istiyorum.

**DERSLERİN ORTAK PROGRAMA YÖNELİK “GSF” KODLARIYLA
YENİDEN DÜZENLENİŞİ VE “HAVUZ” İÇİN YENİ DERS ÖNERİLERİ
ÇİZELGESİ**

I. Sınıf Güz Dönemi

<i>Kodu</i>	<i>Dersin</i>	<i>Dersin Adı</i>	<i>eo.</i>	<i>T</i>	<i>P</i>	<i>re.</i>	<i>K</i>	<i>Açıklama</i>
01	GSF 101-	Temel Sanat Eğitimi I		4	2		5	Havuz dersi
01	GSF 103-	Desen I		2	2		3	Havuz dersi
01	GSF 105-	Modelaj		2	2		3	Havuz dersi
01	GSF 107-	Teknik Resim		1	2		2	Havuz dersi
	GSF 109	Fotoğraf		1	2		2	Havuz dersi
	GSF 119	Maket Yapım Yöntemleri		1	1		2	Havuz dersi
	GSF 123	Serbest Çizim Teknikleri I		1	2		2	Havuz dersi
	GSF 127	Bilgisayar Destekli Tasarıma Giriş		1	2		2	Havuz dersi
	GSF 129	Seramik Atölyesi		1	2		2	Havuz dersi
	GSF 151	Genel Sanat Tarihi I		3	-		3	Havuz dersi
	GSF 153	Kültür Tarihi		3	-		3	Havuz dersi

I. Sınıf Bahar Dönemi

<i>Kodu</i>	<i>Dersin</i>	<i>Dersin Adı</i>	<i>eo.</i>	<i>T</i>	<i>P</i>	<i>re.</i>	<i>K</i>	<i>Açıklama</i>
01	GSF 102-	Temel Sanat Eğitimi II		4	2		5	Havuz dersi
01	GSF 104-	Desen II		2	2		3	Havuz dersi
01	GSF 106-	Modelaj		2	2		3	Havuz dersi
01	GSF 108-	Teknik Resim		1	2		2	Havuz dersi
01	GSF 110-	Fotoğraf		1	2		2	Havuz dersi
	GSF 120	Maket Yapım Yöntemleri		1	1		2	Havuz dersi
	GSF 124	Serbest Çizim Teknikleri II		1	2		2	Havuz dersi
	GSF 128	Bilgisayar Destekli Tasarıma Giriş		1	2		2	Havuz dersi
	GSF 130	Seramik Atölyesi		1	2		2	Havuz dersi
	GSF 152	Genel Sanat Tarihi II		3	-		3	Havuz dersi
	GSF 154	Kültür Tarihi		3	-		3	Havuz dersi

II. Sınıf Güz Dönemi

Dersin Kodu	Dersin Adı	Teo.	Pra.	Kre.	Açıklama
GSF 203-01	Desen III	2	2	3	Havuz dersi
GSF 219	Bilgisayarda Grafik Tasarım I	1	2	2	Havuz dersi
GSF 235	Alçı Şekillendirme	1	2	2	Havuz dersi
GSF 245	Sanat Teknolojileri	2	-	2	Havuz dersi
GSF 251	Sanat Tarihi	3	-	3	Havuz dersi
GSF 253	Estetik ve Sanat Felsefesi	3	-	3	Havuz dersi
GSF 271	Ergonomi	3	-	3	Havuz dersi
GSF 277	Tornada Şekillendirme	1	2	2	Havuz dersi

II. Sınıf Bahar Dönemi

Dersin Kodu	Dersin Adı	Teo.	Pra.	Kre.	Açıklama
GSF 204-01	Desen IV	2	2	3	Havuz dersi
GSF 212	Mekân ve Grafik İletişim	1	2	2	Havuz dersi
GSF 220	Bilgisayarda Grafik Tasarım II	1	2	2	Havuz dersi
GSF 236	Alçı Tornası	1	2	2	Havuz dersi
GSF 252	Sanat Tarihi	3	-	3	Havuz dersi
GSF 258	Sanat Yazıları	2	-	2	Havuz dersi
GSF 272	Ergonomi	3	-	3	Havuz dersi
GSF 278	Tornada Şekillendirme	1	2	2	Havuz dersi
GSF 286	Çağdaş Türk Resmi	3	-	3	Havuz dersi
SOS 256	Sanat Sosyolojisi	3	-	3	

III. Sınıf Güz Dönemi

Dersin Kodu	Dersin Adı	Teo.	Pra.	Kre.	Açıklama
GSF 303-01	Desen V	2	2	3	Havuz dersi
GSF 375	Baskı Resim I	2	2	3	Havuz dersi
GSF 351	Sanat Tarihi	3	-	3	Havuz dersi
GSF 383	Görsel Algı	3	-	3	Havuz dersi
GSF 329	Seramik Baskı Yöntemleri	1	2	2	Havuz dersi
GSF 345	Yazı ve Tipografi I	1	2	2	Havuz dersi
GSF 337	Grafik Tasarım I	1	2	2	Havuz dersi
GSF 373	Cam ve Seramik	1	2	2	Havuz dersi
GSF 319	Seramik Pişirim Teknikleri I	1	2	2	Havuz dersi
GSF 321	İç Mekânda Tema ve Görsel Analiz	2	-	2	Havuz dersi
GSF 325	İç Mekân ve Ticari Sergileme Teknikleri	2	-	2	Havuz dersi
GSF 327	Engelliler ve Mekân Tasarımı	2	-	2	Havuz dersi
GSF 323	Çağdaş Mobilya Tasarımı	2	-	2	Havuz dersi
GSF 381	Video Kurgu	2	2	3	Havuz dersi
GSF 343	Duvar Resmi I	2	2	3	Havuz dersi
GSF 377	Fotografik	2	2	3	Havuz dersi (Koşullu)
GSF 379	Animasyon	2	2	3	Havuz dersi (Koşullu)
GSF 387	İllüstrasyon	2	2	3	Havuz dersi (Koşullu)
GSF 341	Heykel ve Çevre	2	1	2	Havuz dersi
ING	Seçmeli Mesleki İngilizce	3	-	3	Havuz dersi
SAN 307	Yunan ve Roma Mitolojisi	3	-	3	Havuz dersi

III. Sınıf Bahar Dönemi

Kodu	Dersin Adı	Teo.	Pra.	Kre.	Açıklama
304-01	Desen VI	2	2	3	Havuz dersi
GSF 384	Çağdaş Sanat I	3	-	3	Havuz dersi
GSF 376	Baskı Resim II	2	2	3	Havuz dersi
GSF 338	Grafik Tasarım II	1	2	2	Havuz dersi
GSF 346	Yazı ve Tipografi II	1	2	2	Havuz dersi
GSF 382	Video Kurgu	2	2	3	Havuz dersi
GSF 374	Cam ve Seramik	1	2	2	Havuz dersi
GSF 320	Seramik Pijirim Teknikleri II	1	2	2	Havuz dersi
344-01	Duvar Resmi II	2	2	3	Havuz dersi
GSF 320	İç Mekân ve Görsel Bildirişim	2	-	2	Havuz dersi
GSF 322	Medya Mekânları ve Tasarım İlkeleri	2	-	2	Havuz dersi
GSF 362	Tasarım Kuram ve Yöntemleri	2	-	2	Havuz dersi
GSF 364	Çok Katlı Yapılarda İç Mekân Düzenlemeleri	2	-	2	Havuz dersi
GSF 378	Fotografik	2	2	3	Havuz dersi (Koşullu)
GSF 380	Animasyon	2	2	3	Havuz dersi (Koşullu)
GSF 388	İllüstrasyon	2	2	3	Havuz dersi (Koşullu)
GSF 342	Heykel ve Çevre	2	1	2	Havuz dersi
ING	Seçmeli Mesleki İngilizce	3	-	3	
SAN 308	Türk Mitolojisi	3	-	3	

IV. Sınıf Güz Dönemi

Kodu	Dersin Adı	Teo.	Pra.	Kre.	Açıklama
403-01	Desen VII	2	2	3	Havuz dersi
GSF 435	Bilimsel Araştırma Yöntemleri	2	-	2	Havuz dersi
GSF 469	Web Sitesi Tasarımı I	2	2	3	Havuz dersi
GSF 485	Çağdaş Sanat II	3	-	3	Havuz dersi
GSF 477	Çağdaş Takı Tasarımı	1	2	2	Havuz dersi
GSF 463	Sürdürülebilir Tasarım	2	-	2	Havuz dersi
GSF 465	Çağdaş Sahne Tasarımı	2	-	2	Havuz dersi
GSF 495	Bilişim Teknolojileri ve Mekân	2	-	2	Havuz dersi
GSF 483	Çağdaş Tasarım Kuramları	2	-	2	Havuz dersi
GSF 447	Seramik ve Karışık Malzeme I	1	2	2	Havuz dersi
GSF 443	Müze Mekânlarında Sergileme İlkeleri	2	-	2	Havuz dersi

IV. Sınıf Bahar Dönemi

Kodu	Dersin Adı	Teo.	Pra.	Kre.	Açıklama
404-01	Desen VIII	2	2	3	Havuz dersi
GSF 486	Sanat Eserleri İnceleme	3	-	3	Havuz dersi
GSF 436	İletişim ve Tasarım	2	-	2	Havuz dersi
GSF 470	Web Sitesi Tasarımı II	2	2	3	Havuz dersi
GSF 472	Sunum (Portfolyo) Tasarımı	1	2	2	Havuz dersi
GSF 464	İç Mekân Tasarımında İnsan ve Kültür	2	-	2	Havuz dersi
GSF 466	Mobilyada Malzeme ve Kullanım Teknikleri	2	-	2	Havuz dersi
GSF 484	Mesleki Hukuk	2	-	2	Havuz dersi
GSF 490	Kent ve Mekân	2	-	2	Havuz dersi
GSF 478	Çağdaş Takı Tasarımı	1	2	2	Havuz dersi
GSF 448	Seramik ve Karışık Malzeme II	1	2	2	Havuz dersi